

ahová érzékiségének fellobbanásában turbékolni járt a király. De megcsömörödött a kedvteléstől, kikergette azokat, akik szépségük jogán foglalták el azt a helyet, ahol valamikor Medici Mária és Navarrai Margit járt és menekült ő maga is onnan Versaillesbe. Pompadour asszony a sorsa iránt való teljes részvételtségben halt meg és amikor a gyászmenet a temetőbe kísért — zuhogott az eső, — a király kesernyés arccal fordult vissza környezetéhez az ablakmélyedésből:

□ „A marquise-nek, uraim, nem kedvez az idő . . .“

□ A Muette azonban nemsokára újra megélenkült s egy fiatal királyi pár első szerelmét rejtegették a selyemkárpitós gobelines falak. XVI. Lajos vonult oda és haláláig legkedveltebb tartózkodó helye maradt. Az ifju szuverén annyira szerette, hogy amikor jövődöbelije — Mária Terézia királyasszonyunk leánya — esküvőjére Franciaországba érkezett, a király ebbe a kastélyba szállásolta gyönyörű menyasszonyát az utolsó éjszakára, mely az esküvőtől elválasztotta őket. Verdun föl is jegyzi naplójában:

□ „Itt aludt a királyi menyasszony, így engedelmessé kedvén az egyház ama törvényének, hogy a mánka ne lakjék egy földél alatt jövődöbelijével.“

□ Megint szerelmi idill, de most zavartalan és tiszta idill hajléka lett a kastély. Mignem a mámort váltogatni kezdte a politika okozta sokféle gond. Az új lakó, a politika szerénytelenné lett és egyre több gondot adott a királynak, amikor mint valami láthatatlan rém, ott volt már a levegőben a forradalom iszonyu fenyegetőzése . . .

□ A magyar királyleány bátorította férjét és ahányszor csüggött, szinte új lelket öntött beléje. De a kastélyban lassankint egészen úrrá lett az aggodás. Végre is elköltözött onnan a királyi család s elhatározta, hogy túlrad a palotán, melynek a föntartása különben is nagyon terhelte az udvartartás budgetjét.

□ A forradalom napjaiban a csöcselék elfoglalta a Muettet. Raboltak, pusztítottak benne, a kincseket elvitték s a legerősebb vandalizmussal rongáltak meg mindent, ami értéket csak összehordtak az elhunyt királyok, istenadta művészek.

□ A császárság alatt Talleyrand volt a lakója s ő talán még dúsabban berendezte a kastélyt, de ő se lehetett sokáig a birtokosa. S a palota, amelyet királyok passziója emeltetett, a nép haragja majdnem elsöpört, hogy később újra a fényezés üsse föl benne a fejét, ez a fényes palota egy meggazdagodott iparosé lett. Erard Sebestyén híres zongoragyáros utódaitól aztán megvásárolta a mostani tulajdonos, Fronqueville gróf, a főpapok vendéglátója.

□ A kastély egyébként akkor is sokat szenvedett, amikor Párist ostromolták. A kommün felgyújtotta s a tömeg kirabolta az égő épületet. A tüzes gerendák agyon is vertek egy-két zsákmányhordót. De még idejekorán segítség érkezett, a tüzet eloltották s a viharos napok elmúltával a régi mintára restaurálták, részben újjá építették a kastélyt.

□ Fronqueville gróf még fényesebben rendezte be, mint annak előtte volt. Pompája ma tán a réginél is királyibb. És belső értéket is tudott adni kastélyának a gróf, amikor szalonját Páris politikai, irodalmi és művészi kiválóságainak egyik legkedveltebb találkozó helyévé tette.

□ A Muette története, láttuk, nem egyszer összeforrott Franciaországgal s mondhatjuk, hogy a történelmi események közt, amelyek döntő befolyással voltak a francia nép sorsára, bizonyára fontos helyet foglal el a legutóbbi főpapi tanácskozás. A Muette-be vonultak nemcsak azért, mivel a gróf gavalléros pazarsággal bocsátotta a rendelkezésükre, hanem azért is, mert a régi katolikus Franciaországnak alig van igazibb emléke, mint ez az évszázados kastély, amely nagy idők, pusztító viharok, vad rombolók erejével dacolva, ragyogóbbá s talán érdekesebbé is lett, mint valaha.

TÁBORI KORNÉL.

□ □ □

Anyám! a lányodnak levelet írok.

*Az erdő felől elszaladt az este.
Zúgása hallik a Rába vizének,
Szitkos, kemény hang rikoltoz a parton:
Hahó, hejh! Ki őrzi itt a révet?*

*Ugráló habok álmukban beszélnek,
Nótát próbálnak a búgó fűzesek,
(Úgy járok itt, mint hajléktalan vándor,
Aki éjszakára kirekesztetett.)*

*Anyám! van egy lány. A lányodnak hívom.
Hugomért adta a város cserébe,
Bolyogtam árván háborgó gitárral
S összeakadtam egy halk este véle.*

*S mert elment, búsan kiáltok utána:
Visszabeszélnek a locsogó vizek,
(Irtam e verset egy messzi leánynak,
Hosszú, nagy hajában kék szalag libeg.)*

Boros Ferenc.